

ZAŁĄCZNIK NR 1(1B)
DO UCHWAŁY NR XXIII/141/09
RADY GMINY RUTKA-TARTAK
z dnia 24 września 2009 roku

Tekst jednolity ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr XXIII/141/09 Rady Gminy Rutka-Tartak z dnia 24 września 2009 roku wyróżnionymi w tekście pochylą czcionką w kolorze niebieskim

RUTKA – TARTAK STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY

ZAŁĄCZNIK Nr 4
do Uchwały Nr VII/45/99 Rady
Gminy Rutka – Tartak
z dnia 31.08.1999 r.

INSTYTUT GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I KOMUNALNEJ
ZARZĄD I RADA GMINY RUTKA-TARTAK

WÓJT GMINY RUTKA-TARTAK

Dr inż. Barbara Orłowska – kierownik zespołu
Mgr inż. arch. Danuta Strembicka – główny projektant nr PR. Urb. 472/88
Mgr Paweł Decewicz – informatyka
Mgr Piotr Fogel – informatyka
Mgr Grażyna Wójcicka – planista przestrzenny
Dr Krystyna Makowska – zagadnienia społeczno-ekonomiczne
Inż. Wanda Grygo – ścieżki rowerowe
Mgr inż. Krzysztof Pogłód – transport
Jacek Czarnecki – informatyka
Jolanta Fiszczyk – informatyka
Karina Konarzewska – informatyka
Mgr Monika Cwil – asystent
Henryka Siudy – opracowanie techniczne
Dr Grzegorz Rąkowski – konsultant
Mgr Jarosław Sarul – konsultant
Mgr Janusz Żyłka – konsultant

Zmianę Studium sporządziła::

1. ***inż. WANDA GRYGO – wpisana na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie pod nr WA-309 (Usługi Projektowo – Budowlane, 16-400 Suwałki, ul. A. W. Kowalskiego 23B/45);***

SPIS TREŚCI

I.	PODSTAWY POLITYKI PRZESTRZENNEJ	5
1.	UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	5
1.1.	Uwarunkowania, stanowiące zasoby i szansę rozwoju zagospodarowania przestrzennego	5
1.2.	Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania przestrzennego gminy	5
1.3.	Uwarunkowania zewnętrzne	5
2.	CELE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	6
2.1.	Główne cele rozwoju gminy Rutka-Tartak	6
2.2.	Cele zagospodarowania przestrzennego gminy	6
3.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	7
3.1.	Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego w miejscowości gminnej	7
3.2.	Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy	7
II.	POLITYKA W ZAKRESIE GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ	7
1.	WSTĘP	7
2.	OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE, BĄDŹ WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ, NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH	9
2.1.	Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	9
2.2.	Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie środowiska	10
2.2.1.	Wody powierzchniowe, ciekі wodne i wody podziemne	10
2.2.2.	Zasoby surowcowe	11
2.3.	Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	11
2.4.	Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków	11
2.5.	Obszary wskazane do objęcia ochroną	11
2.6.	Polityka przestrzenna	12
2.6.1.	W odniesieniu do ochrony środowiska przyrodniczego	12
2.6.2.	W odniesieniu do gruntów rolnych i leśnych	13
2.6.3.	W odniesieniu do środowiska kulturowego	13
3.	LOKALNE WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE	14
3.1.	Wartości środowiska przyrodniczego	14
3.2.	Zagrożenia środowiskowe	14
3.3.	Polityka przestrzenna	15
4.	OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	15
4.1.	Polityka przestrzenna	15
5.	TERENY ZABUDOWANE W TYM TERENY DO REHABILITACJI	15
5.1.	Polityka przestrzenna	16
6.	OBSZARY PREDYSPONOWANE DO PRZEZNACZENIA POD ZABUDOWĘ	16
6.1.	Wstęp	16
6.2.	Polityka przestrzenna	17
6.2.1.	Tereny zwartej zabudowy wsi	17
6.2.2.	Obszary rozwojowe	18
7.	KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY	19
7.1.	Wodociągi	19
7.2.	Kanalizacja i usuwanie odpadów	19
7.3.	Elektroenergetyka	20
7.4.	<i>Telekomunikacja</i>	<i>21</i>
7.5.	<i>Wymagania ochrony przeciwpożarowej</i>	<i>21</i>
7.6.	<i>Gazownictwo</i>	<i>21</i>
8.	KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI	22
8.1.	Ścieżki rowerowe	23
8.2.	Szlaki wodne	23

9.	OBOWIAZKI W ZAKRESIE SPORZĄDZANIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	23
9.1.	Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych	23
9.2.	Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych może być obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych	23
9.3	Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania	24
III.	TERENY NIEZBĘDNE DLA REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA NA OBSZARZE GMINY	24
IV.	<i>UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM</i>	<i>24</i>

I. PODSTAWY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1.1. Uwarunkowania, stanowiące zasoby i szanse rozwoju zagospodarowania przestrzennego

- 1) Położenie gminy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo.
Najcenniejsze obszary to:
 - Góry Sudawskie,
 - Jeziora Potopiańskie,
 - Dolina Szeszupy z otaczającymi pasmami wzgórz.
- 2) Ranga gminy jako wielofunkcyjnego ośrodka obsługi ruchu turystycznego związanego z Suwalskim Parkiem Krajobrazowym i obszarem przygranicza.
- 3) Dobra dostępność komunikacji w gminie, z lokalnym węzłem komunikacyjnym na trasie: dróg wojewódzkich: Suwałki - Rutka-Tartak i Gołdap - Wiżajny – Rutka-Tartak - Becejły – Szypłiszki.
- 4) Występowanie obszarów i obiektów stanowiących wysokiej wartości zasoby dla rozwoju turystyki letniej i zimowej oraz wędkarstwa (możliwość rybackiego zagospodarowania jezior).
- 5) Występowanie dużych gospodarstw, które mogą świadczyć usługi agroturystyczne.
- 6) Dobry stopień zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej, realizowanych jako zadania własne gminy.
- 7) Wzrost działalności inwestycyjnej w ostatnich latach.
- 8) Dobrze rozwinięte rolnictwo.
- 9) Zasoby siły roboczej.
- 10) Zabudowa kolonijna.
- 11) *Występowanie złóż kruszywa naturalnego.*

1.2. Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania przestrzennego gminy

1. Braki w rozwoju sieci kanalizacyjnej w stosunku do zrealizowanej już sieci wodociągowej.
2. Rozproszenie zabudowy (zabudowa kolonijna), co powoduje zwiększenie nakładów na rozwój infrastruktury.
3. Wyludnianie się wsi peryferyjnych.
4. Mała odporność rzek na zanieczyszczenia, spowodowana niskimi przepływami wody w rzekach.
5. Niedostatecznie rozwinięta sieć usług turystycznych, w stosunku do potrzeb i możliwości.
6. Braki w zakresie infrastruktury społeczno-gospodarczej (informacja, kultura, obsługa lokalnej przedsiębiorczości, oświata dorosłych).
7. Dekapitalizacja istniejącego zagospodarowania gminy.
8. Brak dostępnego, popularnego opracowania przyrodniczego, promującego wśród turystów bogate zasoby przyrodnicze gminy.
9. Niedoinwestowanie rolnictwa.
10. Skrócony okres wegetacji.

1.3. Uwarunkowania zewnętrzne

- 1) Korzystne położenie przygraniczne:
 - granica z Litwą (projektowane przejście graniczne w Krejwianach),
 - w pobliżu przejście graniczne do Rosji,
 - w niewielkiej odległości droga Via Baltica,
- 2) Powiązania przyrodnicze o znaczeniu europejskim i krajowym.

- 3) Konieczność zabezpieczenia możliwości realizacji polityki zagospodarowania przestrzennego kraju.
- 4) Możliwość udziału w programach Unii Europejskiej w zakresie między innymi: bioróżnorodności, retencji wody, zalesienia, rolnictwa (ekologicznego, zintegrowanego i przyjaznego dla środowiska).
- 5) Wzrost popytu na usługi ekoturystyczne i ekożywność.

2. CELE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. Główne cele rozwoju gminy Rutka-Tartak

- 1) Ugruntowanie znaczenia Rutki-Tartak jako ośrodka turystycznego obszaru przygranicza polsko-litewskiego i Jezior Potopiańskich oraz Suwalskiego Parku Krajobrazowego z Doliną Szeszupy.
- 2) Rozwój zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem ochrony przyrody i krajobrazu jako głównych zasobów gminy (łączenie inwestycji turystycznych i letniskowych z zalesianiem, małą retencją, ochroną użytków ekologicznych, renowacją starej zabudowy zagrodowej, ochroną krajobrazu kulturowego itp.).
- 3) Koordynacja poszczególnych stref inwestowania (*w tym: inwestycji przemysłowych i inwestycji „w szczerym polu” na obszarze Euroregionu Niemen*) w system obszarów rozwojowych na szczeblu Gminy i Związku Gmin, dla wzmocnienia efektów dodatniej synergii wynikającej ze współdziałania i całościowego podejścia do zagadnień przyrodniczych, gospodarczych i społecznych.
- 4) Rozwój rolnictwa przyjaznego środowisku, także ekologicznego, połączonego z organizacją zbytu firmowych produktów ze znakiem Suwalskiego Parku Krajobrazowego i Gminy.
- 5) Podniesienie standardu zagospodarowania zapewniającego miejscowości gminnej wzmocnienie roli ośrodka wielofunkcyjnego, zarówno dla mieszkańców gminy jak i dla turystów.
- 6) Stworzenie podstaw do rozwoju funkcji związanych z obsługą turystyki i wypoczynku w gminie.
- 7) Stopniowa eliminacja pokryć dachowych z eternitu.
- 8) Stworzenie podstaw rozwoju lecznictwa bioklimatycznego w miejscowościach letniskowych Pobondzie, Lizdejki, Postawelach.
- 9) *Budowa usług turystycznych i edukacyjnych w ramach „Wakacyjnej Wioski Bałtów”.*
- 10) *Rozbudowa istniejących obiektów i urządzeń oświatowych i sportowych w Rutce-Tartak.*
- 11) *Wykorzystanie istniejących udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego na potrzeby budownictwa i drogownictwa lokalnego.*

2.2. Cele zagospodarowania przestrzennego gminy:

- 1) Racjonalne korzystanie z zasobów przyrodniczych i rozwój zagospodarowania tylko na obszarach predysponowanych do zabudowy.
- 2) Ochrona krajobrazu kulturowego.
- 3) Stworzenie warunków do inwestowania na terenach korzystnych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i kulturowego, *w tym: w ramach „Wakacyjnej Wioski Bałtów”, z uwzględnieniem zasad ich ochrony.*
- 4) Poprawa funkcjonowania komunikacji wokół Suwalskiego Parku Krajobrazowego.
- 5) Utrzymanie tożsamości kulturowej miejscowości przez kontynuację lokalnego sposobu zabudowy i respektowanie istniejących od wieków układów urbanistycznych.
- 6) Uporządkowanie funkcjonalno - przestrzenne i estetyczne zabudowy, poprawa wizerunku wsi.
- 7) Poprawa jakości życia mieszkańców.

- 8) Stworzenie podstaw dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego, *rozbudowa istniejących obiektów i urządzeń z zakresu oświaty i sportu* oraz budownictwa związanego z produkcją, przetwórstwem i rzemiosłem, nieuciążliwego dla ludzi i środowiska.
- 9) Stworzenie warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku z uwzględnieniem potrzeb w zakresie ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych gminy.

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Biorąc za podstawę kryteria historyczne, przyrodnicze, krajobrazowe, funkcjonalne, gospodarcze i architektoniczne, przedstawione w części opracowania dotyczącej uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, ustala się kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości gminnej oraz całej gminy.

3.1. Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego w miejscowości gminnej

- 1) Rozwój miejscowości gminnej przez wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową, pod zabudowę związaną z obsługą turystyki i wypoczynku, a także zabudowę związaną z realizacją celów publicznych.
- 2) Porządkowanie układu urbanistycznego i formy przestrzennej wsi przy lokalizacji nowej zabudowy a także ustalanie zasad zabudowy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- 3) Modernizacja i rehabilitacja zabudowy, poprawa wizerunku miejscowości.
- 4) Uzupełnienie braków infrastruktury technicznej na terenach zabudowanych i wyprzedzające przygotowanie techniczne terenów przeznaczonych do zabudowy.
- 5) Rezerwacja terenu pod budowę ścieżek rowerowych wzdłuż głównej ulicy w Rutce-Tartak.
- 6) *Pobudzenie inwestycji stref przemysłowych i inwestycji „w szczerym polu” na obszarze Euroregionu Niemen w miejscowości gminnej.*
- 7) *Rozbudowa istniejących obiektów i urządzeń z zakresu oświaty i sportu.*

3.2. Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy

- 1) Wyznaczanie obszarów rozwojowych, jako kompleksów terenów predysponowanych do zabudowy oraz terenów chronionych.
- 2) Ochrona wód powierzchniowych przez odpowiednie zagospodarowanie brzegów jezior, w szczególności o stromych stokach podlegających erozji.
- 3) Podniesienie jakości eksploatacji obiektów środowiska kulturowego i obszarów chronionych w celu stworzenia podstaw do rozwoju agroturystyki, turystyki i wypoczynku *oraz budowa usług turystycznych i edukacyjnych „Wakacyjna Wioska Bałtów”.*
- 4) Kontynuowanie procesu budowy wodociągów i kanalizacji.
- 5) Poprawa wyposażenia sołectw w urządzenia elektroenergetyki i telekomunikacji.
- 6) Stworzenie podstaw do podniesienia lesistości w gminie.
- 7) Wyznaczenie terenów dla rozwoju działalności inwestorów.
- 8) Ograniczenie zabudowy na obszarach chronionej rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- 9) Systematyczna modernizacja sieci dróg w gminie.
- 10) Rezerwacja terenu pod budowę ścieżek rowerowych w miejscowościach o dużym natężeniu ruchu drogowego.
- 11) *Eksploatacja złóż kruszywa naturalnego.*

II. POLITYKA W ZAKRESIE GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

1. WSTĘP

2. Kształtowanie polityki przestrzennej gminy oparte być musi o zasady zrównoważonego rozwoju w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz rozwoju gospodarki.

3. Polityka przestrzenna gminy realizowana jest w działaniach planistycznych oraz w decyzjach administracyjnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, ze zm.) w Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;*
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;*
- 3) stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;*
- 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
- 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;*
- 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;*
- 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;*
- 8) stanu prawnego gruntów;*
- 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych;*
- 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;*
- 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;*
- 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;*
- 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;*
- 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;*

W studium określa się w szczególności:

- 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów;*
- 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;*
- 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;*
- 4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
- 5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;*
- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;*
- 7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;*
- 8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;*
- 9) obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;*
- 10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;*
- 11) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych;*
- 12) obiekty lub obszar, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;*
- 13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 roku o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1272);*
- 14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;*
- 15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;*
- 16) inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania w gminie.*

Obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku, o którym mowa w pkt. 8 powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia tego obowiązku.

Przyjęta uchwałą rady gminy polityka przestrzenna, określona w odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych zagadnień, będzie podstawą podejmowania kolejnych prac planistycznych, odnoszących się do wybranych obszarów gminy, podstawą opracowywania analiz zgodności ustaleń sporządzanych planów miejscowych z tą polityką, a także będzie dokumentem pomocniczym w przygotowywaniu decyzji związanych z zagospodarowaniem terenów.

Będzie również materiałem pomocniczym do:

- planowania i realizacji zadań własnych gminy związanych z zagospodarowaniem przestrzennym,
- ofertowej działalności organów gminy,
- posługiwania się przepisami ustaw szczególnych, które mając swój aspekt przestrzenny na obszarze gminy wpływają na ustalenia studium i wiążą organy gminy w postępowaniu administracyjnym,
- gospodarki gruntami w gminie,
- podejmowania działań związanych z obejmowaniem ochroną najbardziej cennych i wartościowych obszarów i obiektów w gminie,
- wykonywania prognoz wpływu ustaleń planów miejscowych na środowisko.
- wykonywania ocen oddziaływania inwestycji na środowisko.
- planowania prac kartograficznych umożliwiających sprawną, działalność planistyczną i administracyjną.

2. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE, BĄDŹ WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ, NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH

2.1. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

- *Większość terenu gminy Rutka-Tartak to Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny”, utworzony Rozporządzeniem Nr 20/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, póź. 194, ze zm.). W w/w rozporządzeniu ustalono przebieg granic tych Obszarów, nadzór nad Obszarem oraz wprowadzono następujące zakazy:*
 - 1) *zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, lęgów, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;*
 - 2) *likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;*
 - 3) *wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu, z wyłączeniem:*
 - a) *obszarów na których położone są złoża kopalin udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 roku, których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;*
 - b) *udokumentowanych złóż kopalin na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 roku;*
 - c) *udokumentowanych złóż kopalin na podstawie informacji geologicznych zawartych*

w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 roku;

- 4) *wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwoztopowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych oraz dróg, ulic i infrastruktury technicznej; z wyłączeniem terenów o których mowa w pkt. 3;*
 - 5) *dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;*
 - 6) *dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;*
 - 7) *likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych;*
 - 8) *lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; przy czym zakaz ten nie dotyczy:*
 - a) *terenów, dla których obowiązują planu zagospodarowania przestrzennego;*
 - b) *terenów, które były przeznaczone na cele zabudowy w planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 roku, które utraciły moc z dniem 31 grudnia 2003 roku;*
 - c) *terenów ogólnodostępnych kąpielisk , plaż i przystani wodnych.*
- Część południowo-wschodnia gminy należy do obszaru Suwalskiego Parku Krajobrazowego z Doliną Szeszupy oraz otuliny Parku, ustanowionego Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Suwałkach z dnia 12 stycznia 1976 roku. *Cele ochrony, zakazy gospodarowania na obszarach Parku oraz opis przebiegu granic zostały określone w rozporządzeniu Nr 4/06 Wojewody Podlaskiego z dnia 31 sierpnia 2006 roku w sprawie Suwalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Nr 221, poz. 2157). Natomiast zasady ochrony wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych oraz walorów krajobrazowych, gospodarowania na terenach Parku zostały ustalone w rozporządzeniu Nr 25/03 Wojewody Podlaskiego z dnia 6 listopada 2003 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Suwalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 117, poz. 2162).*
 - Na obszarze gminy znajduje się 8 pomników przyrody ujętych w formularzach ewidencyjnych województwa (150 szt. modrzewia europejskiego i 7 głązów narzutowych),
 - Na obszarze gminy występuje około 20 gatunków roślin chronionych oraz kilkadziesiąt roślin rzadkich i reliktowych.
 - Na obszarze gminy występuje kilkadziesiąt gatunków ssaków podlegających ochronie oraz kilkaset ptaków, a także rak szlachetny, chrząszcz (Carbidae), motyle, gady.
 - Zarządzeniem wojewody wprowadzono strefę ciszy na jeziorze Jałowo i rzece Szeszupie.
 - Na zboczach wzgórz morenowych i stokach dolin występują duże kompleksy muraw kserotermicznych i płatów suchej łąki pienińskiej oraz płaty muraw szczotlichowych. Informacje na temat stanowisk znajdują się w komputerowej bazie danych. Miejsca występowania obiektów chronionych zaznaczone zostały na mapie stanowiącej załącznik numer 2(2A).
 - *Projektowane obszary Natura 2000 – Na terenie gminy Rutka-Tartak w najbliższym czasie planuje się utworzenie obszaru Natura 2000 „Dolina Szeszupy”. Obecnie trwają konsultacje.*

2.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie środowiska

2.2.1. Wody powierzchniowe, ciekły wodne i wody podziemne

- Wody powierzchniowe: rzeki i liczne jeziora są cennymi zasobami gminy. W celu ich ochrony Wojewoda Podlaski, wydał rozporządzenie Nr 20/05 z dnia 25 lutego 2005 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny” ustalające przebieg granic Obszaru, Nadzór nad Obszarem oraz wprowadził zakazy, które zostały wyżej wymienione.
- Wody podziemne na terenie gminy Rutka-Tartak są pochodzenia czwartorzędowego. Nie należą do dużych zasobów i mają charakter infiltracyjny. Zasilane są głównie z wód opadowych, których większa część spływa do sieci hydrograficznej ze względu na występujące ukształtowanie terenu i istniejące melioracje. Nie stwierdzono większego powiązania wód podziemnych z wodami powierzchniowymi.

2.2.2. Zasoby surowcowe:

- *Na terenie gminy istnieją udokumentowane złoża kruszywa naturalnego m. in. w miejscowości: Poszeszupie i Poszeszupie Folwark. Złoża te nie kolidują z przepisami zawartymi w rozporządzeniu Wojewody Podlaskiego Nr 20/05 z dnia 25 lutego 2005 roku. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 54, poz. 733) – zostały udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 roku, których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej. Złoża te zostały pokazane na załączniku Nr2(2A), 2(2B), 2(2C).*
- *Ponadto istnieją punkty poboru żwiru. Są to złoża niezbilansowane. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.) zabronione jest wydobywanie kopalin wykonywane inaczej niż jako koncesjonowana działalność gospodarcza w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku O swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.).*

2.3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Szczególnej ochronie przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze powinny być objęte grunty od I do III klasy bonitacyjnej, które stanowią znikomy ułamek powierzchni gminy.

W związku z występowaniem małej ilości gruntów od I do III klasy bonitacyjnej, za grunty wskazane do ochrony przyjmuje się również, grunty klasy IVa, przedstawione na załączniku Nr 2(2A) jako gleby chronione (14 % powierzchni gminy). Występują one głównie w południowo-wschodniej części gminy.

Lasy zajmują w gminie Rutka-Tartak małe powierzchnie w stosunku do łąk i pastwisk oraz gruntów ornych. Zbiorowiska leśne występują w kilku kompleksach, które są porozdzielane i nie tworzą ciągów ekologicznych.

Najbardziej rozpowszechnione są tu lasy mieszane świeże, zasiedlające wysoczyzny i zbocza. Okolice jezior i w dolinie Szeszupy porasta kompleks lasów wilgotnych i olsu, z fragmentami boru bagiennej.

2.4. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków *i opiece nad zabytkami*

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- FOLUSZ: cmentarz ewangelicki rodzinny, XIX w., Nr rej. A-834, stan zły. Własność Skarb Państwa.
- RUTKA-TARTAK: cmentarz parafii rzymsko-katolickiej, pocz. XX w., Nr rej. 718, stan dobry, własność parafii.
- WIERZBISZKI: cmentarz z I wojny światowej, Nr rej. A- 833.

2.5. Obszary wskazane do objęcia ochroną

- 1) Obszarami wskazanymi do utworzenia rezerwatu są bagna w obszarze Pojezierza Północnej Suwalszczyzny (Dolina Dolnej Szeszupy i Wigry),
- 2) Proponowane jest ustanowienie użytków ekologicznych, które zaznaczono na mapie, stanowiącej załącznik Nr **2(2A)**.
- 3) Planowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy w Kadaryszkach, obejmujący park podworski z zachowanymi ruinami dworu.
- 4) Obiekty przewidziane do wpisania do rejestru zabytków:
 - KADARYSZKI: pozostałości zespołu dworsko-parkowego (częściowo zachowane mury i fundamenty z XVII w., park XIX w., fragmenty fosa XVII w.),
 - POSTAWELE: dom Nr 4 drewniany około 1918 roku. budynek gospodarczy w zagrodzie Nr 7, drewniany, lata 20 - te XX w.,
 - WIERZBISZKI (JAŁOWO): cmentarz z I wojny światowej (na skraju lasu, parcela cięcia),
 - WINGRANY: pozostałości zespołu dworsko-ogrodowego (dwór drewniany XIX w., obora murowana przełom XIX i XX w.),
 - LIZDEJKI: zagroda nr 6,
 - POBONDZIE: cmentarz parafialny, rzymsko- katolicki z XIX w.,
 - POTOPY: cmentarz (po przeprowadzeniu badań).

2.6. Polityka przestrzenna

2.6.1. W odniesieniu do ochrony środowiska przyrodniczego

- 1) Uwzględnianie ustaleń rozporządzeń dotyczących warunków zagospodarowania obszarów i obiektów objętych szczególnymi formami ochrony:
 - a) Na terenach Suwalskiego Parku Krajobrazowego ustala się:
 - Obowiązek ustalania, w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych dotyczących zagospodarowania przestrzennego, warunków ochrony wód, powietrza i gleby przed zanieczyszczeniami.
 - Zakaz lokalizacji linii elektroenergetycznych wysokich napięć oraz napowietrznych linii średniego i niskiego napięcia.
 - **Zakaz prowadzenia** działalności gospodarczej i budowy obiektów mogących naruszyć komponenty chronionego krajobrazu lub szkodliwych dla środowiska.
 - Zakaz wydobywania kopalin pospolitych na skalę przemysłową.
 - Obowiązek uwzględniania rodzimych gatunków drzew przy projektowaniu i realizacji dolesień.
 - Możliwość lokalizacji ośrodków i urządzeń rekreacyjnych jedynie w otulinie parku, w formach nie kolidujących z krajobrazem.
 - Ustala się zakaz wtórnego podziału na areale uznanym za minimalny do lokalizacji nowego siedliska, które powinno wynosić: na terenie SPK - 5 ha. w otulinie parku - 2 ha, na obszarze chronionego krajobrazu - 1 ha.
 - b) Na terenie obszaru chronionego krajobrazu ustala się:
 - Obowiązek ustalania w opracowaniach planistycznych warunków kształtowania zabudowy i architektury nawiązujących do regionalnych rozwiązań w tym zakresie.
- 2) Obowiązek uzyskiwania koncesji na wydobywanie pospolitych złóż kopalin.
- 3) Optymalizacja sposobu przeprowadzania melioracji.
- 4) Budowa lokalnych i grupowych oczyszczalni ścieków, szczególnie w rejonach powstających enklaw zabudowy rekreacyjnej, pensjonatowej i mieszkaniowej.
- 5) Zakaz zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej i zagrodowej w strefie ochronnej wód poza miejscami wyznaczonymi w planie zagospodarowania przestrzennego.

- 6) Obowiązek wyznaczenia stref ochronnych wokół wszystkich eksploatowanych ujęć wody.
- 7) Wykorzystanie zasobów wód mineralnych np. do celów leczniczych.
- 8) Budowę systemu małej retencji, szczególnie w obszarach pozbawionych jezior. Możliwe jest wykorzystanie środków pomocowych Unii Europejskiej.
- 9) Obowiązek ustalania warunków ochrony gleb przed zanieczyszczeniem na obszarach płytkiego zalegania pierwszego poziomu wodonośnego (nie mniej niż 3 m od powierzchni terenu).
- 10) Zakaz zabudowy obszarów udokumentowanych złóż kopalin.
- 11) Obowiązek sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i starych punktów poboru złóż.
- 12) Objęcie kontrolą populacji bobra.

2.6.2. W odniesieniu do gruntów rolnych i leśnych

- 1) Oszczędne korzystanie z gruntów rolnych przeznaczanych na cele inwestycyjne.
- 2) Przyjęcie zasady wykluczania z zabudowy terenów leśnych i terenów przeznaczonych do zalesienia.
- 3) Zalesianie i zadrzewianie gruntów rolniczo mało przydatnych, obrzeży jezior oraz terenów erozyjnych.
- 4) Prowadzenie aktywnej polityki w zakresie zalesiania gruntów najniższych klas bonitacyjnych pod warunkiem, że teren przewidywany do zalesienia:
 - graniczy z istniejącym lasem,
 - posiada powierzchnię nie mniejsza niż 0,3 ha,
 - ma szerokość większa niż 20 m,
 - nie jest zmeliorowany,
 - nie graniczy z uprawami sadowniczymi i szklarniowymi o powierzchni większej niż 0,25 ha.
- 5) Wspieranie zalesiania terenu, sprzyjającego także uzupełnianiu ciągów ekologicznych.
- 6) Umożliwienie lokalizacji zabudowy letniskowej i rezydencjalnej na terenach wymienionych w pkt. 3, 4 i 5, pod warunkiem wyprzedzającego zabudowę zadrzewienia minimum połowy terenu przeznaczonego na ten cel.
Działki leśne w zabudowie letniskowej i powinny wynosić minimum 3000 m, przy kształtowaniu drzewostanu na co najmniej 70% powierzchni rezydencjalnej działki.

2.6.3. W odniesieniu do środowiska kulturowego

- 1) Ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków przez ich zachowanie i konserwację. Wszelkie prace przy obiektach i na terenach wpisanych do rejestru zabytków oraz w ich bezpośrednim otoczeniu mogą być prowadzone tylko za zezwoleniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, *zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 roku Nr 162, poz. 1568).*
- 2) Ochrona obiektów kulturowych umieszczonych w ewidencji przez ich zachowanie i ochronę. Rozbiórka budynku o wartościach kulturowych może być dokonana tylko w uzasadnionych przypadkach za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i wykonaniu stosownej dokumentacji.
- 3) Ochrona obszarów i obiektów środowiska kulturowego przez utrzymanie, wyznaczonych w specjalistycznym opracowaniu, następujących stref konserwatorskich i przestrzeganie zasad ich zagospodarowania:
STREFA "B" - ochrony zachowanych elementów zabytkowych, obejmuje obszary dawnych cmentarzy, park podworski wraz z zachowanymi ruinami dworu (wbudowane w istniejący dom) wraz ze strefą wokół parku podworskiego w Kadaryszkach.

Strefa ta służy głównie ochronie wartości przestrzennych i krajobrazowych. Działalność w tej strefie powinna podlegać następującym rygorom:

- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymanie istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów, osi widokowych i kompozycyjnych.
 - dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły obiektów, przy jednoczesnym założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
 - konsultowanie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych i prac projektowych.
- 4) W celu wykonania obowiązków w zakresie dbałości o dobra kultury oraz uwzględniania zadań ochrony zabytków w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie dóbr kultury) Zarząd Gminy musi przedkładać do uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projekty planów miejscowych, które dotyczą obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
- 5) W odniesieniu do wszystkich znalezisk archeologicznych - osoby prowadzące roboty budowlane i ziemne w razie ujawnienia przedmiotu, który posiada cechy zabytku, obowiązane są niezwłocznie zawiadomić o tym zarząd gminy lub zarząd powiatu i wojewódzkiego konserwatora zabytków. Jednocześnie obowiązane są zabezpieczyć odkryty przedmiot i wstrzymać wszelkie roboty mogące go uszkodzić lub zniszczyć, do czasu wydania przez wojewódzkiego konserwatora zabytków odpowiedniego zarządzenia. Zarządzenie to powinno być doręczone nie później niż trzeciego dnia od otrzymania zawiadomienia o odkryciu. Jeśli zarządzenie nie zostało doręczone w terminie, przerwane roboty mogą być podjęte.

3. LOKALNE WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

3.1. Wartości środowiska przyrodniczego

Lokalny układ terenów biologicznie czynnych wspomagających rozwój produkcji rolnej (wody otwarte, łąki, pastwiska, większe kompleksy leśne) oraz terenów zabezpieczających prawidłowe funkcjonowanie terenów biologicznie czynnych (grunty rolne) tworzą lokalny system przyrodniczy gminy. Obszary wchodzące w skład tego systemu, powinny być chronione przed zabudową, z wyjątkiem obiektów związanych z obsługą tych terenów. Obiekty te jednak należy tak lokalizować tak aby nie stanowiły przeszkody w swobodnym przepływie powietrza na tych terenach i przerwania powiązań biologicznych

Lokalny system powiązań przyrodniczych kształtowany jest przede wszystkim przez najbardziej aktywne biologicznie ekosystemy wodne, leśne, łąkowe i bagienne, połączone ze sobą w jeden spójny i ciągły przestrzennie układ obszarów. W skład tego systemu wchodzi prawnie chronione obszary o znaczeniu europejskim. Szczególnie wartościowymi elementami tego systemu są:

- Góry Sudawskie,
- Jeziora Potopiańskie - planowany rezerwat wodno-krajobrazowy (wilgotne ziołorośla źródliskowe nad J. Białym),
- Jezioro Pobondzie z Doliną Szeszupy oraz kompleksem lasów,
- Jezioro Postawełek (liczne rzadkie gatunki flory i fauny).
- Przełom Szelmentki z Jeziorem Kupowo,
- bagna w obszarze Pojezierza Północnej Suwalszczyzny (Dolina Dolnej Szeszupy i Wigry),
- krajobraz rolniczy przy bogatym urzeźbieniu terenu,
- czyste gleby i wody.

3.2. Zagrożenia środowiskowe

- nierozwiązany problem kanalizacji szczególnie we wsiach wzdłuż rzek i jezior,
- rozwój budownictwa letniskowego z nieszczelnymi szambami,
- obory w pobliżu wód,
- dzikie wysypiska śmieci,
- samowole budowlane w zakresie budownictwa letniskowego w strefie ochrony brzegowej wód,
- niska emisja z palenisk,
- hałas,
- niekontrolowany pobór kopalin pospolitych

3.3. Polityka przestrzenna

- 1) Na obszarach lokalnego systemu przyrodniczego zakazuje się:
 - wszelkiej działalności mogącej ujemnie wpłynąć na ukształtowanie terenu i jego wartości krajobrazowe (ewentualne wyrobiska poeksploatacyjne muszą być rekultywowane),
 - zanieczyszczania wód, gleby i powietrza,
 - zmniejszania zadrzewień i zalesień,
 - odprowadzania nawet oczyszczonych ścieków bezpośrednio do jezior.
- 2) Wszelkie działania w gminie powinny być analizowane pod kątem ochrony lokalnego systemu przyrodniczego.
- 3) Podejmowanie działań w zakresie porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w gminie.
- 4) Ustalanie warunków ochrony powietrza, gleb i wód przed zanieczyszczeniami w opracowaniach planistycznych i w decyzjach administracyjnych dotyczących zagospodarowania terenów.
- 5) Zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych.
- 6) Usprawnienie systemu zbiórki, segregacji i składowania odpadów w gminie i jednocześnie egzekwowanie obowiązku dokumentowania wywozu odpadów z posesji i wywozu padłych zwierząt.
- 7) Rozwiniecie informacji o turystycznych i kulturowych zasobach gminy.
- 8) Organizowanie konkursów architektonicznych celem poprawy wizerunku wsi i projektowania zabudowy, która może przyczynić się do podniesienia ładu przestrzennego i atrakcyjności tych terenów dla turystów.
- 9) Przeznaczanie zabudowy gospodarczej w pobliżu jezior, na cele usług turystycznych.
- 10) Wokół wszystkich jezior położonych na obszarach Chronionego Krajobrazu oraz wokół jezior ponad 1 ha na pozostałych obszarach gminy przyjmuje się wyznaczone w obowiązującym w 1999 r. planie miejscowym gminy, strefy ochronne.
- 11) Na terenie gminy należy dążyć do ograniczania poziomu hałasu. W odniesieniu do stref ciszy na wodach i terenach do nich przyległych obowiązują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 1980 r. w sprawie ochrony przed hałasem i wibracjami oraz rozporządzenie Nr 8/91 byłego Wojewody Suwalskiego z 10.V.91r. w sprawie ustalenia stref ciszy (Dz. U. Woj. Suwalskiego Nr 17, póź. 169).

4. OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Na obszarze gminy nie występują znaczące kompleksy rolniczej przestrzeni produkcyjnej o glebach wyższych klas. Wykluczenie z zabudowy może następować ze względu na położenie terenów rolnych w obszarze chronionego krajobrazu.

Podnoszenie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej może następować przez prowadzenie między innymi prac melioracyjnych, dla odpowiedniego do potrzeb odwadniania i nawadniania gruntów rolnych, nawożenie słabszych gleb np. torfem, oraz sadzeniu pasów wiatrochronnych i zadrzewień śródpolnych w celu zmniejszenia parowania i ochrony gleb przed erozją

4.1. Polityka przestrzenna

Ograniczenie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów do IV klasy bonitacyjnej. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze może następować jedynie zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

5. TERENY ZABUDOWANE, W TYM TERENY DO REHABILITACJI

Na obszarze gminy występują liczne, stosunkowo dobrze zachowane, relikty starego, drewnianego budownictwa zagrodowego w szczególności w Foluszu, Postawelach, Lizdejkach, Bondziszkach i Pobondziu.

Szczególnie piękny obszar krajobrazu kulturowego z nieznacznym naruszeniem przez współczesne formy cywilizacyjne znajduje się w północno-zachodniej części gminy (Góry Sudawskie na granicy z gminą Wiżajny, wsie Ejszeryszki, Krejwiany i Potopy z ciągiem Jezior Potopiańskich).

Modele krajobrazu współczesnego przeważają w obrębie jednostki funkcjonalnej wsi Rutka - Tartak. Charakterystyczną cechą tej jednostki jest obecność w znacznej liczbie nowego budownictwa mieszkalnego i gospodarczego, które nie nawiązuje w swoich formach do tradycji budowlanej. Jednocześnie układ przestrzenny tej miejscowości jest historyczny. Nowe budownictwo bowiem, podkreśla bardzo piękny krajobrazowy układ urbanistyczny wsi.

Tereny zabudowane w gminie ukształtowane są w formie oddzielnych siedlisk, kolonii czy też wsi o zabudowie ekstensywnej.

Zasoby mieszkaniowe są własnością prywatną i wymagają często podejmowania prac remontowych i modernizacyjnych.

5.1. Polityka przestrzenna

5.1.1 Prowadzenie w sposób systematyczny, pod nadzorem wyspecjalizowanych służb (konserwatorskich i nadzoru budowlanego), prac konserwacyjnych niezbędnych dla obiektów o wartościach zabytkowych i kulturowych.

5.1.2. Możliwość zmiany funkcji istniejącego obiektu pod warunkiem zachowania jego formy. Celowe jest wykorzystywanie chałup do celów rekreacyjnych lub agroturystycznych.

5.1.3. Możliwość uzupełniania, wymiany i rozbudowy obiektów na istniejących działkach budowlanych zgodnie z warunkami jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz innych przepisów szczególnych pod warunkiem stosowania:

- materiałów naturalnych takich jak drewno, cegła i kamień,
- pokryć dachowych przede wszystkim z materiałów ceramicznych lub ceramiczno podobnych odpowiednich dla remontowanych obiektów.

5.1.4. Prowadzenie aktywnej polityki w zakresie estetyzacji zabudowy i zagospodarowania wsi oraz poszczególnych posesji.

5.1.5. Nie wyznacza się terenów wymagających kompleksowych procesów modernizacji.

6. OBSZARY PREDYSPONOWANE DO PRZEZNACZENIA POD ZABUDOWĘ

6.1. Wstęp

Większość inwestycji budowlanych w gminie to realizacja indywidualnego budownictwa zagrodowego, mieszkaniowego i letniskowo-rekreacyjnego oraz realizacja obiektów związanych z produkcją, przetwórstwem i rzemiosłem. Potrzeby społeczności lokalnej w zaspakajaniu potrzeb mieszkaniowych realizowane są we własnym zakresie. Do kompetencji gminy należy stworzenie warunków dla realizacji wszelkiego rodzaju budownictwa. W tym celu określa się predyspozycje terenów pod zabudowę. Mogą być nimi następujące tereny:

- a) w obrębie siedlisk zabudowy kolonijnej,
- b) w granicach zwartej zabudowy wsi,

c) w granicach obszarów rozwojowych, wyznaczonych w niniejszym studium.

W granicach zwartej zabudowy wsi, znajdują się tereny:

- już zabudowane,
- przeznaczone pod zabudowę w dotychczasowym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, obowiązującym w 1999 roku.

Granice zwartej zabudowy wsi wyznaczono z uwzględnieniem:

- ustaleń miejscowego, ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy,
- zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- uwarunkowań ograniczających bądź wykluczających tereny z możliwości ich zabudowy.

Określenie wielkości obszarów rozwojowych, oznaczonych na załączniku **Nr 2(2B)** symbolami A - G, wynika z nadrzędnego celu polityki przestrzennej gminy, którym jest ochrona i oszczędne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy. Wyznaczone w niniejszym studium obszary rozwojowe obejmują kompleksy terenów, na których mogą wystąpić zmiany zagospodarowania przestrzennego. W planie miejscowym, opracowywanym dla obszaru rozwojowego, dokonać należy szczegółowej waloryzacji środowiska, która pozwoli na precyzyjne określenie terenów możliwych do zabudowy wielkości działek budowlanych, zasad kształtowania zabudowy w formie tradycyjnych dla tych terenów siedlisk, a także zasad kształtowania form architektonicznych zabudowy.

Na terenie obszarów rozwojowych wystąpić mogą części terenów podlegających ochronie. Na projektowanych obszarach rozwojowych należy projektować ścieżki spacerowe i rowerowe, tereny sportu i rekreacji, plaże, przystanie i inne przestrzenie publiczne, podnoszące walory i atrakcyjność turystyczną obszarów.

6.2. Polityka przestrzenna

6.2.1. Tereny zwartej zabudowy wsi

- 1) Na niezabudowanych jeszcze działkach położonych w granicach zwartej zabudowy wsi mogą być realizowane funkcje mieszkaniowe, letniskowe, pensjonatowe, usługowe oraz nieuciążliwa działalność gospodarcza, a także obiekty związane z realizacją celów publicznych.
- 2) Przy przeznaczaniu terenów pod zabudowę związaną z produkcją, przetwórstwem i rzemiosłem obowiązek ograniczania ich uciążliwości do granic własności inwestora.
- 3) Stosownie do **przepisów ustawy o ochronie środowiska** w granicach zwartej zabudowy wsi nie mogą być realizowane inwestycje szkodliwe dla zdrowia ludzi.
- 4) Przy uzupełnianiu zabudowy w granicach zwartej zabudowy wsi należy projektować, zharmonizowane z istniejącymi w sąsiedztwie, sposoby zagospodarowania działek, a także rodzaje rozwiązań architektonicznych i budowlanych, jak np.:
 - maksymalna odległość poziomu parteru od terenu nie powinna przekraczać 90 cm. w najniższym punkcie, z jednoczesnym stosowaniem zasady nawiązywania posadowienia poziomu parteru do rozwiązań w tym zakresie stosowanych w sąsiedztwie.
 - dachy dwuspadowe lub czterospadowe, symetryczne, o nachyleniu połaci 35°-45°.
 - zakaz realizowania obiektów z dachami pulpitowymi i asymetrycznymi oraz stosowania schodkowych zwieńczeń ścian.
- 5) Zabudowa terenów w granicach zwartej zabudowy wsi, na których musi nastąpić ustalenie innego niż rolnicze ich przeznaczenia, ustalenie przebiegu nowej drogi lub dróg publicznych oraz ustalenie zasad podziału terenu na działki budowlane, a także lokalnych warunków zabudowy, zagospodarowania i uzbrojenia technicznego, może nastąpić po wcześniejszym opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- 6) Zabudowa terenów, na których oprócz wymienionych w pkt. 5 uwarunkowań, istniejące podziały własnościowe (wąskie działki lub ukośne ich położenie względem istniejącej lub projektowanej drogi) uniemożliwiają harmonijne ukształtowanie działek budowlanych, może nastąpić po przeprowadzeniu procedury scalenia i podziału, o której mowa w przepisach ustawy o gospodarce nieruchomościami.
- Możliwość realizacji budownictwa letniskowego określono także na specjalnie wyznaczonych terenach. Dla celów letniskowych mogą być adaptowane opuszczone zagrody, a także odtwarzane, na dających się zidentyfikować ruinach, stare siedliska (na ogół występujące przy terenach zadrzewionych i starych sadach). Ostateczne decyzje w tych sprawach muszą być także zgodne z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych a także zasadami kształtowania krajobrazu (zabudowa jednokondygnacyjna ewentualnie z użytkowym poddaszem).
- 8) Istniejące szlaki turystyczne należy wyposażyć w urządzenia techniczne i sanitarne a także usługi.

6.2.2. Obszary rozwojowe

Na obszarze gminy wyznacza się następujące obszary rozwojowe (Załącznik nr **Nr 2(2B)**):

- A.** Predysponowany do zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z turystyką i wypoczynkiem, Kształtowanie zabudowy na tym obszarze związane jest z ochroną Suwalskiego Parku Krajobrazowego od nadmiernego obciążenia ruchem turystycznym o charakterze masowym (kreowanie nowych terenów atrakcyjnych dla rekreacji, o własnej pojemności rekreacyjnej, przejmujących część antropopresji). Wyznaczenie tego obszaru skoordynowane jest systemowo we wszystkich gminach otoczenia Parku, tzn. w Rutce-Tartak, Wizajnach, Jeleniewie i Przerośli. W gminie Rutka-Tartak obszar ten położony jest wzdłuż zachodniej i północnej granicy Parku, przez wsie Postawełe, Lizdejki, Pobondzie. ***W miejscowości Pobondzie przewiduje się realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i jednorodzinnej z usługami oraz „Wakacyjnej Wioski Białtów” (obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, sporządzana jest jego zmiana w części dot. rozszerzenia zakresu usług turystycznych).***

A₁- Wielkość działki minimum 3000 m², z obowiązkiem zadrzewienia 2/3 powierzchni działki. Front działki nie mniej niż 25 m. Powierzchnia zabudowana nie może być większa niż 8% powierzchni działki i nie mniejsza niż 60 m².

A₂ - Zasady zabudowy jak w A₁, dodatkowo konieczne utworzenie przestrzeni publicznych z infrastrukturą turystyczną wzdłuż jeziora (kąpielisko, plaża, aleja spacerowa, taras widokowy na jezioro Pobondzie z kawiarnią).

- B.** Predysponowany do zabudowy mieszkaniowej i usługowej dla mieszkańców gminy i turystów.

B₁- Gminne centrum administracji, informacji i usług oraz ***teren planowanych inwestycji stref przemysłowych i inwestycji „w szczerym polu” na obszarze Euroregionu Niemen oraz przyległej istniejącej i projektowanej zabudowy jednorodzinnej; rozbudowa istniejących obiektów i urządzeń z zakresu oświaty i sportu, usługi turystyczne. Zabudowa przemysłowa i rzemieślnicza może być realizowana na działkach o minimalnej powierzchni 1200 m², front działki min. 30 m, natomiast dla zabudowy jednorodzinnej położonej w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy przemysłowej i rzemieślniczej minimalna powierzchnia działki wynosi 1000 m², front działki min. 20 m.***

- B₂** - Zabudowa jednorodzinna na działkach minimum 1500 m² z obowiązkiem zadrzewienia połowy powierzchni działki, wyjątkowo na działkach plombowych wielkość działki może zostać dostosowana do wymiaru działki plombowej i wynosić mniej niż 1500 m² lecz nie mniej niż 1000 m². Front działki nie mniej niż 25 m.
- C.** Predysponowany dla funkcji mieszkaniowej, letniskowej oraz zagospodarowania turystycznego brzegów Jezior Potopiańskich, w połączeniu z ochroną strefy przybrzeżnej i ekosystemu jezior przed nadmiarem antropopresji, poprzez wyznaczanie terenów o własnej pojemności rekreacyjnej (zalesianie części terenu). Minimalna powierzchnia zabudowy 4% powierzchni działki, maksymalna - 8%. Front działki nie mniej niż 25 m.
- C₁** - Działki o powierzchni minimum 1500 m² z obowiązkiem zadrzewienia połowy działki,
C₂ - Działki o powierzchni minimum 1500 m² z obowiązkiem zadrzewienia połowy działki,
C₃ - Działki o powierzchni minimum 3000 m² z obowiązkiem zadrzewienia 2/3 powierzchni,
C₄ - Działki o powierzchni minimum 3000 m² z obowiązkiem zadrzewienia 2/3 powierzchni,
C₅ - Działki o powierzchni minimum 3000 m² z obowiązkiem zadrzewienia 2/3 powierzchni.

W każdym przypadku powierzchnia zabudowana nie większa niż 8% i nie mniejsza niż 4% powierzchni działki. Front działki nie mniej niż 25 m.

- D.** Predysponowany dla funkcji mieszkaniowej i wypoczynkowej, położony w południowej części miejscowości Rutka-Tartak i północno - wschodniej części wsi Pobondzie. Teren rozwoju zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej i rezydencjalnej na dużych działkach. Powierzchnia działki, (poza działkami plombowymi) minimum 3000 m². i z obowiązkiem zadrzewienia 2/3 powierzchni działki. Powierzchnia zabudowana nie większa niż 8% i nie mniejsza niż 4 % powierzchni działki. Front działki nie mniej niż 25 m.
- E.** Predysponowany dla funkcji mieszkaniowej i turystycznej. Strefa rozwoju i mieszkalnictwa i usług w Kadaryszkach. Działki w granicach zwartej zabudowy wsi o powierzchni minimum 1500 m² z obowiązkiem zadrzewienia 1/2 powierzchni, na działkach plombowych zgodnie z wielkością działki, lecz nie mniej niż 1000 m², poza granicami zwartej zabudowy wielkość działki minimum 3000 m², z obowiązkiem zalesienia 2/3 powierzchni działki. W każdym wypadku powierzchnia zabudowana nie większa niż 8% powierzchni działki i nie mniejsza niż 4 %. Front działki minimum 25 m.
- F.** Predysponowany dla funkcji obsługi przejścia granicznego w Krejwianach, zabudowa związana z obsługą przejścia.
- G.** Predysponowany dla funkcji obsługi ruchu turystycznego. Obszar rozwoju usług turystycznych (hotel) w rejonie Rowelskiej Góry, z uwzględnieniem zasad ochrony krajobrazu. Przy drodze Rutka-Tartak - Wiżajny infrastruktura niezbędna dla obsługi podróżujących. Projekt zagospodarowania działki ośrodka turystycznego musi być uzgodniony z konserwatorem przyrody, konserwatorem zabytków (tzw. ochrona zintegrowana) oraz z gminą. Wyklucza się z zabudowy obszary erozyjne i podstawowy system biologicznie czynny. Możliwość lokalizacji wyciągu narciarskiego.

Na projektowanych obszarach przewiduje się realizację obiektów związanych z rozwojem usług turystycznych między innymi:

- hotele, pensjonaty,
- gospodarstwa agroturystyczne,
- restauracje,
- kluby i kawiarnie,
- ośrodki sportowe, wypożyczalnie rowerów, korty tenisowe, boiska do gier zespołowych, itp.

- punkty informacji turystycznej
- sprzedaż wydawnictw i rękodzieła dla turystów.

7. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY

7.1. Wodociągi

Wodociąg grupowy w gminie zasilany jest z jednego ujęcia wody w Rutce Tartak. Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej dotyczy wsi Lizdejki i Postawełe. (Załącznik nr 2(2C)). Zasoby wód podziemnych wystarczają na zaopatrzenie wszystkich wsi w gminie, a także proponowanych obszarów rozwojowych. W związku z tym, że istniejąca sieć wodociągowa jest stosunkowo nową w najbliższym czasie nie przewiduje się większych nakładów na jej modernizację.

7.2. Kanalizacja i usuwanie odpadów

Z uwagi na konieczność ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, należy dążyć do rozwiązywania problemu gospodarki ściekowej w poszczególnych miejscowościach, ze szczególnym uwzględnieniem wsi wyposażonych już w wodociągi.

W proponowanych obszarach rozwojowych:

- zaleca się budowę zagrodowych oczyszczalni ścieków w gospodarstwach, gdzie nie istnieje grupowa oczyszczalnia ścieków.
- zaleca się budowę grupowych systemów oczyszczania ścieków dla wsi, gdzie budowa oczyszczalni jest możliwa.

W miejscowości gminnej wybudowana jest oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Skanalizowana jest miejscowość gminna Rutka-Tartak oraz część wsi Pobondzie. Wskazane jest, aby duże wsie, o zwartej zabudowie były wyposażone w systemy kanalizacyjne. Natomiast na terenach o zabudowie rozproszonej, kolonijnej należy stosować oczyszczalnie zagrodowe lub szczelne zbiorniki bezodpływowe, z wywozem ścieków do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków.

Unieszkodliwianie ścieków w ośrodkach i wsiach letniskowych powinno być realizowane w pierwszej kolejności, szczególnie we wsiach: Potopy, Pobondzie, Lizdejki, Postawełe.

Przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów należy ustalać warunki oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych i wód opadowych - Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 roku.

Usuwanie odpadów odbywa się na gminne wysypisko śmieci, znajdujące się we wsi Baranowo. Wysypisko to, usytuowane w wyrobisku dawnej żwirowni, zaspakają potrzeby gminy i nie jest uciążliwe dla otoczenia. Należy dążyć do zorganizowania gminnego systemu zbierania i segregacji odpadów przez ustawienie odpowiednich kontenerów na śmieci w każdej wsi i zorganizowanie wywozu tych śmieci na wysypisko komunalne.

7.3. Elektroenergetyka

Energia elektryczna do Gminy Rutki - Tartak jest doprowadzana liniami napowietrznymi średnich napięć (SN) 20 kV - Zał. 2(2C). Są to linie doprowadzone z rozdzielni sieciowych usytuowanych na terenie:

- Szypliszk.
- Wiżajn.

Niezbędna będzie sukcesywna modernizacja istniejącej sieci elektroenergetycznej. O konieczności modernizacji istniejącej sieci decydować będą:

- rosnące wraz z rozwojem gminy potrzeby odbiorców,
- niezbędne remonty istniejącej sieci oraz przebudowa związana z występującymi przeciążeniami sieci (nadmierne spadki napięć),
- wdrażanie nowych przepisów związanych z dostosowaniem ich do norm europejskich (np. PN-91/E-050009),

d) Przepisy wynikające z utworzenia Suwalskiego Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej. Na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego zakazane jest prowadzenie linii energetycznych wysokich napięć, a prowadzone linie niskiego napięcia powinny być okablowane.

Zaleca się sukcesywną realizację modernizacji sieci i urządzeń elektroenergetycznych w zależności od posiadanych na ten cel, środków.

W modernizacji należy położyć szczególny nacisk na warunki bezpieczeństwa i pewność zasilania. Trasy projektowanych i modernizowanych linii elektroenergetycznych i stacje transformatorowe, powinny być usytuowane na terenach ogólnodostępnych. W projektowanych i modernizowanych drogach należy uwzględnić pasy na układanie kabli elektroenergetycznych. Występująca na terenie Gminy Rutka-Tartak rzeźba terenu, częstotliwość wiejących wiatrów i ich siła, stwarzają korzystne warunki do realizacji elektrowni wiatrowych. Możliwości takie mają między innymi miejscowości: Pobondzie, Bondziszki, Olszanka i Sikorowizna. Celowe jest wykorzystanie energii elektrycznej uzyskanej z elektrowni wiatrowych do ogrzewania indywidualnych obiektów budownictwa mieszkaniowego oraz letniskowego (szczególnie ważne dla przedłużenia sezonu turystycznego). Umożliwiłoby to wyeliminowanie najbardziej uciążliwych dla środowiska kotłowni na węgiel. Budowa elektrowni wiatrowych wymaga monitoringu wiatru oraz opinii w zakresie zintegrowanej ochrony krajobrazu oraz środowiska przyrodniczego i kulturowego.

7.4. Telekomunikacja

- 1) *linie telekomunikacyjne w granicach należy lokalizować jako podziemne z rozprawdzeniem w terenach przeznaczonych pod ciągi komunikacyjne;*
- 2) *dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej na terenach przeznaczonych pod zabudowę;*
- 3) *w przypadku kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi urządzeniami telekomunikacyjnymi należy je przebudować i dostosować do projektowanego zagospodarowania przestrzennego zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami i warunkami technicznymi przebudowy;*
- 4) *uzyskanie warunków technicznych od dysponenta sieci nastąpi na etapie projektu budowlanego.*

7.5. Wymagania ochrony przeciwpożarowej

W opracowaniach szczegółowych należy uwzględniać ogólne wymagania ochrony przeciwpożarowej wynikające z obowiązujących przepisów w zakresie:

- 1) *projektowania zabudowy zgodnie z warunkami technicznymi jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 roku (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.);*
- 2) *zapewnienia właściwej ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków - rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21.04.2006 roku (Dz. U. z 2006 roku, Nr 80, poz. 563);*
- 3) *zapewnienia zaopatrzenia wodnego na cele przeciwpożarowe - rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16.06.2003 roku (Dz. U. z 2003 roku, Nr 121, poz. 1339);*
- 4) *zaprojektowania dróg pożarowych umożliwiających dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo – gaśniczych straży pożarne - rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16.06.2003 roku (Dz. U. z 2003 roku, Nr 121, poz. 1339).*

7.6. Gazownictwo

Ustalenia ogólne dotyczące systemu zaopatrzenia w gaz:

- 1) w pasie ulicy należy przewidzieć miejsce pod budowę sieci gazowej;*
- 2) sieci gazowe nieuwzględnione w rozrzędzie uzbrojenia mogą być lokalizowane w pasie drogowym;*
- 3) w planie budowy ulicy zapewnić dla każdej z działek budowlanych możliwość przyłączenia uzbrojenia działki lub bezpośrednio budynku do sieci gazowej.*

8. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

Na sieć dróg w gminie składają się drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Istnieją dwie drogi wojewódzkie:

- *nr 651 Gołdap – Żytkiejmy – Szypliszki – Sejny;*
- *nr 655 Kąp – Wydminy – Olecko – Raczki – Suwałki – Rutka-Tartak.*

Obydwie te drogi znajdują się w dobrym stanie technicznym, zarówno jeśli chodzi o parametry jak i stan nawierzchni.

Brak jest jednak odpowiedniej organizacji ruchu w Rutce-Tartak wymuszającej ograniczenie prędkości i porządkującej ruch. W Rutce-Tartak koncentrują się usługi gminne, przy drogach zlokalizowana jest szkoła, kościół, sklepy, co generuje duży ruch pieszy. Obecna sytuacja, mimo niezbyt dużego ruchu drogowego, powoduje zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych, wpływa negatywnie na warunki życia mieszkańców. W ramach środków uspokajania ruchu należy przewidzieć budowę ronda na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich.

Sieć dróg wojewódzkich na terenie gminy uzupełniają następujące drogi powiatowe:

- *Nr 1129B Wiżajny – Ejszeryszki – Rutka-Tartak;*
- *Nr 1130B Rutka-Tartak – Poszeszupie – Ejszeryszki;*
- *Nr 1131B Kleszczówek – Postaweł;*
- *Nr 1136B Postaweł – Jałowo – Przejma – Dębniak;*
- *Nr 1137B Ignatowizna – Kupowo – Majdan – Sądawki.*

Sieć dróg powiatowych tworzy więc zespół dróg, z których tylko jedna ma dobrą nawierzchnię bitumiczną. Żwirowa i gruntowa nawierzchnia dróg ogranicza także ruch turystyczny, zwłaszcza rowerowy. Jako zasadę należałoby przyjąć wykonanie nawierzchni bitumicznych na drogach powiatowych, w celu umożliwienia obsługi mieszkańców transportem publicznym oraz lepszej dostępności dróg dla turystów.

Skrzyżowanie dróg: Rutka-Tartak - Wiżajny oraz Rutka-Tartak -Poszeszupie - Ejszeryszki, w Ejszeryszkach, ma ograniczoną widoczność i stwarza duże zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu. Należy zaprojektować inną organizację ruchu eliminującą zagrożenie. Z uwagi na położenie skrzyżowania na łuku, najlepszym rozwiązaniem wydaje się budowa małego ronda zmuszającego do ograniczenia prędkości i zwrócenia większej uwagi na sytuację na drodze.

Usługi w zakresie komunikacji zbiorowej charakteryzują się dość niskim standardem, przede wszystkim z powodu małej częstotliwości kursowania autobusów. Z Rutki-Tartak do Suwałk kursuje kilka par autobusów na dobę, natomiast obsługa pozostałych miejscowości jest bardzo zła. Autobusy kursują tylko po drodze Rutka –Tartak – Ejszeryszki – Wiżajny oraz do Poszeszupia, z częstotliwością 2-3 razy na dobę. Są miejscowości, z których do najbliższego przystanku komunikacji zbiorowej odległość wynosi 5-6 km. Obsługa mieszkańców, jak i turystów transportem publicznym jest więc niewystarczająca. Zachodzi więc konieczność rozważenia możliwości zorganizowania komunikacji mikrobusowej o dużej częstotliwości łączącej miejscowości gminy z Rutką-Tartak oraz z komunikacją autobusową do Suwałk i innych gmin: Szypliszki, Przerośli.

Kolejnym zagadnieniem systemu transportowego gminy, bardzo ważnym z uwagi na przygraniczne położenie gminy, są przejścia graniczne umożliwiające kontakt osób mieszkających w sąsiedztwie (lecz po dwóch stronach granicy), często spokrewnionych lub zaprzyjaźnionych. Obecnie brak jest w gminie przejść granicznych. Wydaje się, że uzasadnione byłoby otwarcie przejść granicznych Krejwiany - Liubavas, dla małego ruchu granicznego oraz dla turystów. Umożliwiłoby to kontakty między mieszkańcami miejscowości po obu stronach granicy jak również korzystanie przez mieszkańców z komplementarnych usług po obu stronach granicy. Po otwarciu przejść proponowana komunikacja mikrobusowa mogłaby objąć swoim zasięgiem miejscowości na Litwie.

Następnym zagadnieniem, mającym wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego w gminie jest słabe oznakowanie dróg wojewódzkich (oznakowanie pionowe i poziome). Oddzielnym problemem jest niewystarczający system oznaczeń drogowych.

8.1. Ścieżki rowerowe

Wyznaczanie ścieżek rowerowych, o znaczeniu międzyregionalnym, regionalnym i lokalnym oraz tras rowerowych dojazdów dzieci do szkół odbywać się powinno wg dokumentacji opracowanej w ramach niniejszego studium.

8.2. Szlaki wodne

Zagospodarowanie trasy spływu kajakowego po rzece Szeszupie obejmować powinno: przystań kajakową przy polu biwakowym w Rutce-Tartak, pola biwakowe na trasie spływu i przejście graniczne w Poszeszupiu z niezbędną infrastrukturą.

9. OBOWIĄZKI W ZAKRESIE SPORZĄDZANIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

9.1. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych

Na terenie gminy Rutka-Tartak obszary takie nie występują

9.2. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych może być obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych

1. Stosownie do przepisu artykułu 7 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych *przeznaczenia* gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
W związku z tym przepisem decyzję o przystąpieniu do sporządzania planów miejscowych, dla terenów rolnych przeznaczanych pod zabudowę nie związaną z gospodarką rolną lub leśną, należy podejmować po zaistnieniu potrzeb i możliwości w tym zakresie.
2. *Stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2009 roku o ochronie przyrody dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ochrony ustanawia się w terminie 5 lat od dnia utworzenia parku narodowego, uznania obszaru za rezerwat przyrody albo utworzenia parku krajobrazowego.*
Obecnie nie określono obszarów, na których gmina miałaby wprowadzić te szczególne formy ochrony.
3. *Obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów ustalonych w przepisach odrębnych, w tym wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszarów przestrzenni publicznej wynika z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*

4. *Stosownie do art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa wprowadza się do planu miejscowego po uprzednim uzgodnieniu terminu realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i warunków wprowadzenia ich do planu miejscowego.*
5. *Stosownie do przepisu artykułu 48 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005 roku, Nr 228, poz. 1947 z późniejszymi zmianami) dla terenu udokumentowanego złoża kopalin oraz udokumentowanej wody podziemnej w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć lub obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W odniesieniu do złóż kopalin plan powinien zapewnić integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:*
 - wykonania uprawnień określanych w koncesji;
 - zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
 - ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

Koszty sporządzenia projektu planu ponosi przedsiębiorca. Jeżeli w ocenie wpływu wydobywania kopalin na środowisko, przedstawionej wraz z wnioskiem o koncesję, nie przewiduje się ujemnych wpływów na środowisko, organ wydający koncesję można zwolnić ubiegającego się o tę koncesję od sporządzenia planu miejscowego dla terenu górniczego, utworzonego w związku z wydobywaniem kopalin pospolitych.

W związku z wyżej wymienionym przepisem decyzję o przystąpieniu do sporządzenia planu dla terenu górniczego należy podjąć na podstawie ustaleń zawartych w koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.
6. *Gmina ma obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 1999 roku o ochronie terenów byłych hitlerowskich Obozów Zagłady – na terenie gminy Rutka-Tartak nie występują.*

9.3. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania

Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe dla obszarów rozwojowych, na których musi nastąpić ustalenie innego niż rolnicze ich przeznaczenia, ustalenie przebiegu nowej drogi lub dróg publicznych oraz ustalenie zasad podziału terenu na działki budowlane, a także lokalnych warunków zabudowy, zagospodarowania i uzbrojenia technicznego.

III. TERENY NIEZBĘDNE DLA REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA NA OBSZARZE GMINY

Zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa, prowadzą analizy i studia oraz opracowują koncepcje i programy odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego odpowiednio do potrzeb celów podejmowanych w tym zakresie prac. Jest on integralnie związany ze strategią rozwoju województwa kreującą kierunki jego rozwoju gospodarczego. Ani plan zagospodarowania przestrzennego, ani tym bardziej strategia rozwoju województwa nie mają charakteru aktów prawnych powszechnie obowiązujących. Akty te należą do kategorii aktów planowania ogólnego. Wpływają jednak, na rozwój przestrzenny i gospodarczy województwa w szerokim zakresie, przedmiotowo praktycznie nieograniczonym.

Plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych województwa. Określa on zasady organizacji przestrzennej województwa, w tym przede wszystkim:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa,*
- system obszarów chronionych,*
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w szczególności obiektów infrastruktury społecznej, technicznej (i innej) na obszarze województwa,*
- wymagania dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie, obszary problemowe, metropolitalne, obszary wsparcia.*

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się również zadania wchodzące w skład programów służących realizacji inwestycji celu publicznego, sporządzonych przez ministrów i centralne organy administracji rządowej.

W planie umieszcza się również ustalenia koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju odnoszące się do obszaru województwa.

Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa wprowadza się do planu miejscowego po uprzednim uzgodnieniu terminu realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i warunków wprowadzenia ich do planu miejscowego.

Uzgodnienia przeprowadza marszałek województwa z wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta.

Koszty wprowadzenia ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa do planu miejscowego oraz zwrotu wydatków na odszkodowania, a także kwoty przeznaczone na pokrycie zwiększonych kosztów realizacji zadań gminnych są ustalane w umowie zawartej pomiędzy marszałkiem województwa z wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta.

Kształtowanie polityki przestrzennej państwa należy do właściwości organów państwa, a odpowiedzialnym jest Rada Ministrów, minister właściwy w sprawach gospodarki przestrzennej, inne naczelne i centralne organy administracji państwowej oraz wojewodów.

Do ponadlokalnych celów publicznych na obszarze gminy wymienionych w Studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa suwalskiego, a przedstawionych wstępnie byłemu wojewodzie suwalskiemu zaliczyć należy:

- Otwarcie nowego przejścia granicznego w Krejwianach,
- Otwarcie nowego przejścia granicznego w Poszeszupiu dla spływów kajakowych rzeką Szeszupą,
- Rozwój infrastruktury dla turystyki kwalifikowanej, zwłaszcza rowerowej i narciarskiej,
- Dbłość o istniejące i tworzenie nowych obszarów szczególnych form ochrony przyrody w tym sieci ECONET i Suwalsko-Wisztynieckiego Obszaru Chronionego,
- Realizację programu ekorozwoju Związku Gmin Północno-Wschodnich „Szelmę”.
- Modernizację dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych,
- Ochronę i rewitalizację zabytków,
- Rezerwę terenów pod usługi turystyczno-wypoczynkowe,
- Budowę oczyszczalni ścieków w Rutce Tartak,
- Rozwój energetyki wiatrowej,
- Rozwój agroturystyki, łączenie jej z przetwórstwem i ekorolnictwem,
- Zalesianie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa,
- Rozwój hodowli ryb.

Wymienione ponadlokalne cele publiczne *były* rozpatrywane przy konstruowaniu strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Ponadto:

1. *W planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Podlaskiego wśród zadań wynikających z kierunków jego rozwoju zapisano dla obszaru gminy Rutka-Tartak między innymi:*
 - *urządzenie trasy spływu kajakowych rzeka Szeszupą do granicy z Litwą,*
 - *budowę Centrum Edukacyjno – Rozrywkowego „Wakacyjna Wioska Bałtów” w miejscowości Pobondzie;*
 - *budowę wyciągu narciarskiego w miejscowości Roweł,*
 - *adaptację budynku Szkoły Podstawowej w Ignatowiźnie na potrzeby Domu Spokojnej Starości,*
 - *budowę gazociągu Szypliszki – Rutka-Tartak - Wiżajny,*
 - *modernizację dróg wojewódzkich Suwałki – Rutka-Tartak i Wiżajny – Rutka-Tartak – Szypliszki.*
2. *W planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Podlaskiego wśród zadań wynikających z kierunków zagospodarowania w zakresie obrony cywilnej (OC) zapisano:*
 - 1) *kształtowanie odpornych na zagrożenia nadzwyczajne struktur przestrzennych jednostek osadniczych w planach miejscowych poprzez stosowanie następujących zasad:*
 - *ograniczanie powierzchni zespołów zabudowy zwartej do ok. 250 ha i rozdzielanie poszczególnych zespołów pasami przeciwpożarowymi;*
 - *unikanie monotonii programowej dużych zespołów mieszkaniowych, poprzez łączenie funkcji mieszkaniowej z funkcjami produkcyjnymi i usługowymi komercyjnymi tj. tworzenie zespołów wielofunkcyjnych;*
 - *kształtowanie zabudowy przy głównych trasach komunikacyjnych miast (ulicach ekspresowych – E, głównych ruchu przyspieszonego – GP i głównych – G) w sposób umożliwiający ewentualne zagruzowanie, tj. przyjmując odpowiednią szerokość ulic w liniach zabudowy nie mniejszą niż suma wysokości budynków naprzeciwległych plus 10 m;*
 - *stosowanie dobrych powiązań układów ulic wewnętrznych z ulicami głównymi, w tym z trasami wylotowymi z miast, umożliwiających sprawną ewakuację i rozśrodkowanie ludności;*
 - *stosowanie dwustronnego zasilania zabudowy z systemów infrastruktury energetycznej i wodociągowej, zapewniającego sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,*
 - *zapewnienie ochrony sanitarnej dolin rzek oraz obszarów zasobowych ujęć komunalnych wody (stref ochrony pośredniej);*
 - *dywersyfikację zasilania jednostek osadniczych, zwłaszcza największych, w energię elektryczną i gaz;*
 - *zaniechanie wyznaczania terenów budowlanych na terenach zagrożenia powodziowego i rozwijanie małej retencji, w większych miastach i ich sąsiedztwie;*
 - 2) *kształtowania systemu urządzeń obronnych i ochronnych, w tym:*
 - *przygotowanie doraźnych miejsc ochronnych (ukryć zastępczych) dla mieszkańców z wykorzystaniem terenów tworzących systemy przyrodnicze;*
 - *planowanie ukryć zastępczych na terenach zabudowy mieszkaniowej intensywniej z wykorzystaniem na ten cel: zieleńców, boisk sportowych, skwerów, placów zabaw, itp. przy spełnieniu warunków zachowania odległości ukrycia od budynku w wielkości minimum połowy wysokości budynku plus trzy metry;*
 - *dążenie do zapewnienia ukryć ludności w budowlach ochronnych, jako obiektach o podwójnym przeznaczeniu tzn. spełniających swoje funkcje w czasie pokoju, a jednocześnie umożliwiających szybkie ich wykorzystanie do celów ochronnych. Na schrony i ukrycia powinny być przede wszystkim wykorzystane piwnice w budynkach mieszkalnych,*

- użyteczności publicznej, podziemne obiekty handlowe, usługowe, magazynowe, komunikacyjne, garażowe, itp. dostosowane do potrzeb obrony cywilnej.
- rezerwowanie terenów do doraźnego wykorzystania obiektów ochronnych oraz punktów likwidacji skażeń i wykonywanie ich zagospodarowania w czasie pokoju, zapewniającego szybkie i bezkolizyjne lokalizowanie tych budowli w przypadkach braku możliwości zapewnienia ukrycia określonej liczby ludności w istniejących już budowlach ochronnych i pomieszczeniach częściowo przystosowanych do ukrycia;
 - zapewnienie dostawy wody dla ludności w warunkach ekstremalnych w ilości 7,5 l wody na osobę/dobę poprzez utrzymanie i realizację studni awaryjnych z zachowaniem odległości studni od budynków mieszkalnych nie przekraczającej 800 m. Sprawne zaopatrzenie ludności w wodę wymagać będzie zarezerwowania miejsca i wykonania nowych ujęć awaryjnych w obszarze województwa podlaskiego;
 - planowanie systemu alarmowania mieszkańców w oparciu o istniejące i projektowane syreny alarmowe, tak umieszczone, aby zasięgiem słyszalności w promieniu ok. 300 m objąć obszary istniejącego i przyszłego (projektowanego) zaінwestowania województwa.
 - systematyczne przystosowywanie oświetlenia zewnętrznego całej infrastruktury energetycznej i komunikacyjnej województwa do wygaszania i zaciemniania;
 - projektowanie nowych skrzyżowań komunikacyjnych dwupoziomowych z równoczesnym wyznaczeniem tras awaryjnych objazdów w odległości minimum 50 m od skrzyżowania;
 - rekompensowanie nieuniknionych zmian przeznaczenia terenów rezerwowanych w planach pod; budowle ochronne doraźne, ujęcia wody, punkty likwidacji skażeń, itp. z równoczesnym zarezerwowaniem równorzędnego terenu lub zabezpieczeniem odpowiedniej ilości budowli ochronnych OC zlokalizowanych poza budynkiem;
 - likwidowanie istniejących budowli ochronnych i studni awaryjnych tylko w wyjątkowych przypadkach i tylko za zgodą Szefa Obrony Cywilnej Województwa na wnioski zainteresowanych jednostek oraz po zasięgnięciu opinii Powiatowego, Miejskiego lub Gminnego szefa OC.
3. W planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Podlaskiego wśród zadań wynikających z kierunków zagospodarowania w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego, zapisano:
- 1) kształtowanie przejrzystych układów przestrzennych zabudowy, zwłaszcza w dużych i średnich miastach województwa przeciwdziałających z natury zjawiskom kryminogennym,
 - 2) utrzymanie i modernizacji istniejących obiektów policji, przydatnych do pełnionych celów;
 - 3) budowa nowych obiektów, stosownie do potrzeb.
4. W planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Podlaskiego wśród zadań wynikających z kierunków zagospodarowania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, zapisano:
- 1) opracowanie szczegółowych map z obszarami i rzędnymi zasięgu fali powodziowej dla całego obszaru województwa podlaskiego z wykorzystaniem map już sporządzonych;
 - 2) wykorzystanie danych map zasięgu fali powodziowej do określenia przez starostów nieobwałowanych zagrożonych powodzią oraz eliminowania zabudowy kubaturowej z terenów zagrożonych, zgodnie z wytycznymi Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast;
 - 3) określenie przez starostów obszarów nieobwałowanych zagrożonych powodzią zgodnie z przepisami Prawa wodnego;
 - 4) Precyzyjne ustalenia dopuszczalności zabudowy oraz warunków zabudowy i zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem skutków prawnych tych ustaleń;

- 5) Uwzględnienie w planach miejscowych w szczególności:
- potencjalnego zagrożenia terenów w ustalonych strefach zagrożenia zbiorników wodnych zaporowych, w przypadku katastrofy budowlanej lub awarii urządzeń zaporowych;
 - budowy dróg na terenach zalewowych z wyniesieniem korony drogi minimum 0,5 m powyżej maksymalnych rzędnych fali powodziowej;
 - budowy linii energetycznych, gazowych itp. na terenach zalewowych, w sposób gwarantujący pełne bezpieczeństwo,
 - zaniechanie wyznaczania nowych terenów zabudowy trwałej i zagospodarowania trwałego (z wyjątkiem urządzeń hydrotechnicznych) w obszarach zalewowych.
5. W planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Podlaskiego wśród zadań wynikających z kierunków zagospodarowania w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, zapisano:
- 1) Lokalizację parkingów dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne, które uległy wypadkowi lub uszkodzeniu, tj.
 - a) na drogach istniejących przejściach granicznych, przez które odbywa się ruch pojazdów ciężarowych oraz planowanych do otwarcia; co 100 km na głównych drogach przebiegających przez województwo, a w szczególności Nr: S8, S19, 61, i 65.
 - 2) Warunki techniczne, jakie powinny spełniać powyższe parkingi z uwagi na możliwości występowania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia należy przyjmować zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Parkingi mają służyć postojowi pojazdów przewożących niebezpieczne substancje chemiczne, w których nastąpiło rozszczelnienie, wylanie się lub wysypanie z opakowania przewożonych substancji. Na parkingu służby ratownicze będą przeładowywać, przepompowywać lub neutralizować wydobywające się substancje. Ilość i proponowane lokalizacje parkingów mogą w zależności od potrzeb ulegać zmianom.
 - 3) Lokalizację wysypisk i oczyszczalni ścieków, które będą zdolne do przyjęcia odpadów poakcyjnych, tj. odzyskanych i zebranych substancji z miejsc kolizji, wypadku lub zdarzenia, uprzednio zneutralizowanych i umieszczonych w jednym opakowaniu lub urządzeniu. miejsca składowania materiałów niebezpiecznych zabezpieczonych podczas akcji ratowniczo – gaśniczych powinny być wyznaczone w każdym powiecie.

IV. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Kształtowanie polityki przestrzennej gminy powinno być oparte o zasady zrównoważonego rozwoju w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz rozwoju gospodarki.

Polityka przestrzenna gminy realizowana jest w działaniach planistycznych oraz w decyzjach administracyjnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.

Przyjęta uchwałą rady gminy polityka przestrzenna, określona w odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych zagadnień, będzie podstawą podejmowania kolejnych prac planistycznych, odnoszących się do wybranych obszarów gminy, podstawą opracowywania analiz zgodności ustaleń sporządzanych planów miejscowych z tą polityką, a także będzie dokumentem pomocniczym w przygotowywaniu decyzji związanych z zagospodarowaniem terenów.

Biorąc za podstawę kryteria historyczne, przyrodnicze, krajobrazowe, funkcjonalne, gospodarcze i architektoniczne, przedstawione w części opracowania dotyczącej uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, ustala się kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości gminnej oraz całej gminy.

Określono następujące Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego w miejscowości gminnej:

- 1) Rozwój miejscowości gminnej przez wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową, pod zabudowę związaną z obsługą turystyki i wypoczynku, a także zabudowę związaną z realizacją celów publicznych.*
- 2) Porządkowanie układu urbanistycznego i formy przestrzennej wsi przy lokalizacji nowej zabudowy a także ustalanie zasad zabudowy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.*
- 3) Modernizacja i rehabilitacja zabudowy, poprawa wizerunku miejscowości.*
- 4) Uzupelnienie braków infrastruktury technicznej na terenach zabudowanych i wyprzedzające przygotowanie techniczne terenów przeznaczonych do zabudowy.*
- 5) Rezerwacja terenu pod budowę ścieżek rowerowych wzdłuż głównej ulicy w Rutce-Tartak.*
- 6) Pobudzenie inwestycji stref przemysłowych i inwestycji „w szczerym polu” na obszarze Euroregionu Niemen w miejscowości gminnej.*
- 7) Rozbudowa istniejących obiektów i urządzeń z zakresu oświaty i sportu.*

Natomiast kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy polegają na:

- 1) Wyznaczanie obszarów rozwojowych, jako kompleksów terenów predysponowanych do zabudowy oraz terenów chronionych.*
- 2) Ochrona wód powierzchniowych przez odpowiednie zagospodarowanie brzegów jezior, w szczególności o stromych stokach podlegających erozji.*
- 3) Podniesienie jakości eksploatacji obiektów środowiska kulturowego i obszarów chronionych w celu stworzenia podstaw do rozwoju agroturystyki, turystyki i wypoczynku oraz budowa usług turystycznych i edukacyjnych „Wakacyjna Wioska Bałtów”.*
- 4) Kontynuowanie procesu budowy wodociągów i kanalizacji.*
- 5) Poprawa wyposażenia sołectw w urządzenia elektroenergetyki i telekomunikacji.*
- 6) Stworzenie podstaw do podniesienia lesistości w gminie.*
- 7) Wyznaczenie terenów dla rozwoju działalności inwestorów.*
- 8) Ograniczenie zabudowy na obszarach chronionej rolniczej przestrzeni produkcyjnej.*
- 9) Systematyczna modernizacja sieci dróg w gminie.*
- 10) Rezerwacja terenu pod budowę ścieżek rowerowych w miejscowościach o dużym natężeniu ruchu drogowego.*
- 11) Eksploatacja złóż kruszywa naturalnego.*